

COMUNICACIÓ AL CONGRÉS

PROGRAMA DEL CICLE DE L'AIGUA DE LA GARROTXA

(Programa de mesures 2010-2015)

Consorci de medi ambient i salut pública (SIGMA)

La Garrotxa

- Una de les comarques de muntanya de Catalunya
- Població 56.000 hab. 33.000 a Olot la resta en 20 municipis, dels que 11 tenen menys de 1000 hab.
- Vocació industrial (arranca dels segles XVII i XVIII).
- Evolució continuada en el model industrial: inicis tèxtils i de cuir, introducció del paper. Primera crisi del tèxtil canvi als Sants. Actualment important la indústria de la carn.

La comarca i l'aigua

- Utilització del riu com a generador d'energia, provisió d'aigua i desguàs de residus.
- Aprofitament extrem de les capacitats energètiques dels nostres rius (Fluvià i Brugent).
- Portada d'aigua potable a Sant Joan les Fonts el 1.900.
- Construcció el 1977 de la planta depuradora d'Olot, el sistema de clavegueram i la portada d'aigua moderna. El 1984 sense ampliació de la depuradora s'incorpora la Vall d'en Bas i Les Preses.
- Els anys 90 es centralitza la gestió del sanejament en el Consell Comarcal de la Garrotxa.
- El conseller Vilalta decideix que el Fluvià ha de ser l'exemple de Sanejament a Catalunya.

Justificació del programa

- Representa la tercera revisió pel que fa als programes de sanejament de la comarca.
- Demanda del Consell d'Alcaldes de la Comarca.
- L'aïllament territorial respecte a la provisió de recurs i les capacitats de territori de provisió fan entendre:
- Necessitat de treballar en una visió del cicle integral de l'aigua, per sobre dels municipis i que ens porti al
- Compliment de les previsions de la directiva marc, el pla de districte de conca i el programa de mesures a la nostra comarca.

Els treballs previs

- Hem constituït l'ELA de la Garrotxa (2013)
- Control de l'aqüífer fluviològic de la Vall d'en Bas (1992 fins avui), ampliat a tots els aqüífers de la comarca (2005 fins avui).
- 3 programes redactats, aprovats i 2 executats d'actuacions en neteja i manteniment de lleres (2000 – 2010).
- Redacció dels 21 plans directors d'abastament municipals. Amb visió de conjunt comarcal.
- Redacció del pla director de sanejament en baixa de Les Preses (amb voluntat de tenir els 20 municipis restants).
- Sol·licitud d'inclusió de la comarca en les zones vulnerables (2000).
- Redacció de l'IMPRESS de la Comarca de la Garrotxa.
- Control i seguiment de macroinvertebrats (1995 fins avui) i diatomees (2000 fins avui) de les estacions definides a la comarca.
- Treballs ambientals per a la redacció de la PEF del Fluvià.
- Inventari i estat de les centrals elèctriques i salts d'aigua del Fluvià i el Brugent.
- Inventari de les Fonts i surgències de la Garrotxa.
- Atermenament del Fluvià a la Vall d'en Bas.
- Control d'infiltració de NO₃ d'origen agrari en el sòl.

El programa

- L'estructura segueix la mateixa que el pla de mesures redactat per l'ACA, considerant:
- Aigua medi: qualitat hidrològica i biològica del medi
- Aigua recurs: gestió de la demanda i recursos hídrics
- Aigua qualitat: millora de la qualitat de les aigües
- Podeu trobar tota la informació: el programa, els documents previs i els annexes a www.consorcisigna.org

Aigua medi

- Control i seguiment de la qualitat biològica i fisicoquímica.
- Cabals de manteniment.
- Limitacions dels aprofitaments hidroelèctrics.
- Connectivitat fluvial.
- Recuperació riberes.
- Manteniment i millora de zones humides.
- Lluita contra espècies invasores.
- Recuperació de la morfologia i gestió dels sediments fluvials.
- Prevenció d'inundacions.

Capítols	Valoració (M€)
Control i seguiment	0,23
Cabals de manteniment	2,95
Connectivitat fluvial	1,89
Recuperació riberes	1,73
Espècies invasores	0,09
Recuperació morfològica	4,10
Prevenició inundacions	0,60
TOTAL QUALITAT HIDROMORFOLÒGICA	11,63

Aigua recurs

- Anàlisi dels orígens i quantitats de les extraccions
- Anàlisi dels consums i les seves tipologies
- Sistemes d'abastament dels municipis
 - Sistemes de gestió
 - Rendiments i estats dels sistemes d'abastament
 - Qualitat de les aigües
- Necessitat d'aigua a futur
 - Hipòtesis i escenaris
- Garantia de recurs
 - Capacitat i seguretat dels aqüífers
 - Disponibilitat d'aigua en els aqüífers
- Estratègies i propostes de gestió

Capítols	Valoració (M€)
Valor actius actuals	36,59
INVERSIONS	
Necessitats nous creixements	5,74
Garantia de qualitat	2,81
Interconnexions de xarxes	4,90
Portada aigua disseminats	15,30
Adequació i millora de xarxes	17,83
Manteniment actius	1,46
TOTAL GESTIÓ DE LA DEMANDA I RECURSOS HÍDRICS	46,78
Cost del servei	2,44 M€/any

Aigua qualitat

- Sanejament de les aigües urbanes i industrials connectades a sistemes públics.
- Tractament dels fangs de depuració.
- Estalvi i eficiència energètica en les instal·lacions.
- Reducció de substàncies prioritàries i contaminants emergents.
- Impacte en el medi dels col·lectors en pluja.
- Reducció de la contaminació per nitrats i plaguicides en les aigües subterrànies.

Capítols	Valoració (M€)
Valor actius actuals sistemes alta (amb els fangs)	32,07
Valor actius actuals sistemes baixa	27,93
INVERSIONS	
Necessitats noves inversions i creixements	37,89
Necessitats de reposició	2,73
Inversions en sistemes de fangs	3,30
Implantació sistemes anti DSU	0,80
Reducció contaminació agrícola	DAAM
Protecció aquífers	Aigua medi
TOTAL GESTIÓ DE LA QUALITAT	44,78
Cost del servei depuració	3,014M€/any
Costos del tractament de fangs	0,75M€/any

Actius actuals i inversió prevista

Capítols	Valoració (M€)
Abastament	36,59
Sanejament	25,39
Tractament fangs	6,68
Clavegueram en baixa	27,93
TOTAL ACTIUS ACTUALS	96,60
INVERSIÓ PREVISTA	
Abastament	46,57
Sanejaments	44,78
Millora medi hidrològic	11,39
TOTAL INVERSIÓ PREVISTA	102,74

Costos explotació manteniment i gestió Preu de l'aigua (2011)

Cost explotació, manteniment i gestió del aigua	Actual (M€)	Preu real (M€)	programa (M€)
Abastament	2,35	4,88	6,30
Sanejament	3,27	3,93	5,01
TOTAL EXPLOTACIÓ	5,62	8,81	11,32

Preu del aigua	Actual (€/m ³)	Preu real (€/m ³)	Programa (€/m ³)
Preu explotació aigua	1,44	2,27	3,68
Cost del aigua medi			1,11
Costos estructura ACA			0,28
PREU DEL AIGUA			5,07

On som ara

- En l'incompliment total de les previsions del programa de mesures.
- S'ha perdut la visió d'un cicle integral que va costar de guanyar.
- S'ha tornat a una situació de precarietat real en tots els sistemes.
- S'ha tornat enrere en la visió compartida de la gestió de l'aigua entre l'ACA i els ens locals.
- No s'ha desenvolupat la programació, per la manca d'inversions previstes, derivada de la situació financera de l'ACA.

On som en aigua medi

- Seguim fent els controls i els seguiments, de manera voluntària i total precarietat.
- S'ha abandonat la neteja de lleres, estem estudiant altres fórmules d'actuació.
- No s'han realitzat cap altre tipus d'inversions previstes en aquest apartat en el programa durant aquest temps.

On som en aigua recurs

- S'ha treballat en la millora de l'abastament de Besalú i Sant Jaume de Llierca, a nivell comarcal solament.
- S'ha treballat en la millora de l'abastament de la Vall de Bianya.
- No s'han tirat endavant les propostes de col·laboració formal entre municipis.
 - Modificació de tarifes
 - Comunitats d'usuaris dels aqüífers
 - Millora dels abastaments

On som en aigua qualitat

- Estructuralment on érem l'any 2010, funcionament al límit i propers al col·lapse.
- S'han retallat de manera significativa i discutible els costos d'exploració.
- Hem estat 3 anys sense inversions en reposició i millores.
- S'ha afectat de manera directa les estructures humanes de gestió de les administracions actants.
- S'han disminuït els controls industrials
- No s'han fet les inversions en noves infraestructures.

Com veiem el futur

- Entenem que hi ha la necessitat d'entendre que la gestió de l'aigua és compartida, amb totes les seves conseqüències, per tant encara que la planificació pertorqui a l'ACA, ha de ser participada i dialogada.
- La gestió dels recursos en proximitat millora de manera substancial la garantia i seguretat dels sistemes, ja s'establiran les aliances i acords que comportin millora i economia d'escala entre els actors.
- S'ha d'arbitrar un sistema de finançament diferent de l'actual. Els ens local s'han de fer responsables de les seves obligacions en el cicle, cosa que obliga a la generació i gestió de recursos.